

Den styrkede pædagogiske læreplan for Fredskovhellet børnehus

Fredskovhellet børnehus ligger på 2 matrikler ved siden af hinanden og består af 2 huse.

Fredskovhellet vuggestue og Fredskovhellet børnehavn. Vi ligger tæt på by og skov. Vi er et dagtilbud som sætter pris på udvikling;

Vi anvender faglig sparring, som et redskab til at blive klogere på praksis. Vi er en personalegruppe, som består af både unge og erfarne, både pædagogmedhjælpere og pædagoger.

"De tre huse" blev til "Fredskovhellet børnehus":

Vores arbejde med den ny styrkede læreplan startede på første personalemøde i januar 2019 som dagtilbuddet De tre huse; bestående af den integrerede institution Fredskovhellet samt Højager vuggestue. Alle fik indsigt i hvad der ville forventes af os til d.1.1 2020. Vi tog fat på at arbejde med rutinerne og med udgangspunkt i Søren Smidts bog, gik personalet i gang med at arbejde med måltiderne. Vi videofilmte og analyserede dem og derefter lavede vi prøvehandlinger ud fra analysen. På personale lørdagen d. 16.3.19 arbejdede vi med 2 emner fra det pædagogiske grundlag "barnsynet og dannelse og børneperspektivet" vi fik mange udsagn på, hvordan vi så på det i vores huse. Disse udsagn hænger i billedrammer synligt i husene. Vi har tidligere arbejdet på, hvad De tre huse vil være kendt for:

At børn i De tre huse bliver mødt med:

*Nærvær og forståelse.

*Høj faglighed

*Her er plads til forskellighed

*Et inkluderende miljø med nærværende og deltagende voksne, hvor det enkelte barns læring og trivsel understøttes.

*Fokus på at alle har brug for at være en del af et fællesskab og have gode venskaber.

*Læring gennem leg.

Den 1/1 2021 deltes Fredskovhellet og Højager vuggestue med hver deres daglige leder.

Opdateret marts 2023:

Da ny leder i Fredskovhellet børnehus kom til i 2021, var der akut brug for at se på nogle bestemte områder og udvikle;

*Social udvikling

* Børnefællesskaber

*Forældresamarbejdet,

I kølvandet af en lang periode, som havde været præget enormt af Covid-situationen.

Derfor blev der i foråret 2022 søgt procespædagogisk indsats, som skulle hjælpe med at sparre og vejlede sammen med medarbejdere og ledelse om pædagogisk praksis, særligt i børnehaven, på denne baggrund.

Sammen med procespædagog dykkede børnehavens medarbejdere og ledelse ned i praksis på en pædagogisk arbejdsdag i juni 2022. Her skulle vi tydeliggøre for hinanden, hvordan vi arbejdede med børnefællesskaber, social udvikling & det vigtige forældresamarbejde. Vi lagde ny struktur for hverdagen og tydeliggjorde vores ansvarstagen for strukturen, sådan at det skulle give børn og medarbejdere en større trykthed i dagligdagen, som modvirker børnenes usikkerhed og utrykthed om, hvad de skal og hvornår og med hvem. Vi etablerer Læse-legegrupper med fast indhold for den enkelte børnegruppe, som tilgodeser det enkelte barns behov for en indsats i et mindre børnefællesskab.

Samtidig i forår/sommer/efterår/vinter 2022 blev der søgt procespædagogisk indsats med baggrund i at få samkørt vuggestue og børnehavn i Fredskovhellet børnehus med baggrund i adskillelsen fra Højager vuggestue og den for dengang værende Covid-situation med adskillelse af børne- og medarbejder-grupper. Procespædagog og ledelse samarbejdede om at få medarbejderne med i en proces, som skulle tydeliggøre

de pædagogiske læringsmiljøer fra institutionen åbnede til lukketid.

Fredskovhellet børnehus afholdte pædagogisk arbejdsdag med alle medarbejdere fra hele Fredskovhellet børnehus i september 2022.

Her startede en ny proces med pædagogisk konsulent, som tog os igennem en proces med at udvælge hvilke værdier Fredskovhellet børnehus bygger på og på den måde få samlet kulturen, som vi ønsker at føre videre.

Denne proces skulle lede os hen mod en beskrivelse af vores pædagogiske praksis ind i den styrkede pædagogiske læreplan ud fra vores værdier, som vi med pædagogisk konsulent fandt sammen på et Personalemøde august 2022;

* Nærvær

*Omsorg

*Børnefællesskab / fællesskab

* Faglighed,

På et fælles personalemøde for både børnehave og vuggestue tager vi fat i marts og maj 2023 på denne bevægelse fra værdierne og sammenkoble dem med de forskellige områder i de blå blade i læreplansblomsten. Derfor er der en proces i gang med at få beskrevet denne del og opdateret vores læreplan.

DE RØDE BLADE I LÆREPLANSBLOMSTEN

Alsidig personlig udvikling

Vi understøtter ved, at børnene mødes af voksne som er positive og anerkendende i deres tilgang og som er nærværende og imødekommende i det barnet/børnene viser og giver udtryk for. Voksne, som har fokus på både det enkelte barn og børnefællesskabet. Vi deler eks børnene op i mindre grupper, ud fra pædagogiske overvejelser som relationer, legegrupper, spisegrupper o.lign. Ved at udvikle på læringsmiljøet understøtter vi børnenes alsidige udvikling, ved at tilrettelægge pædagogiske aktiviteter, som passer til børnenes nærmeste udviklings-zone. Aktiviteter, som giver plads til stille fordybelse fx puslespil/perleplader o.lign, men også giver mulighed for mere fysiske aktiviteter fx forhindringsbaner/motorikbaner, ture ud af huset i små grupper, med et særligt pædagogisk formål. Vi har et særligt fokus på at understøtte og styrke børnenes selvværd og selvtillid. Det, at børnene oplever sig set og anerkendt af voksne har stor betydning for, at børnene oplever sig betydningsfulde for fællesskabet.

Når barnet oplever at kunne mestre nye kompetencer- selv at kunne tage sine sko på og af, er bidragende til, at barnet bliver selvhjulpne, som styrker barnets selvværd og selvtillid, og bliver barnet samtidig mødt af voksne, som giver dem den tid, der skal til, guider dem, støtter og hjælper, når det er svært, er det med til at give dem lyst og mod på at lære nyt.

Social udvikling

Ved at udvikle på læringsmiljøet og have fokus på børnefællesskaberne, understøttes den sociale udvikling. Vuggestuebørnene har faste spisegrupper med faste voksne. Vi har arbejdet med måltiderne i 2019, og blev opmærksomme på, ved at se på video og lave prøvehandlinger, vigtigheden af de voksnes placering ved bordet og hvilke børn, som havde brug for en voksen tæt og nogen havde behov for en voksen overfor. Vi oplevede hurtigt en positiv effekt for roen omkring måltiderne, nærværet og samspillet børn/børn imellem og børn/voksen. Ved samlingerne at have øje for hvem er kommet og hvem mangler vi i dag, giver børnene et blik for den betydning, de har for fællesskabet og en oplevelse af at tilhørsforhold til en gruppe. Vi giver plads og rum for børnenes egne valg af legekammerater. Vi arbejder også ud fra nogle pædagogiske refleksioner, om at skabe legegrupper på tværs af stuer, alder og køn. Hvor den voksnes position kan starte med at gå foran og efterhånden gå mere over i en rolle, hvor den voksen er ved siden af børnene. Målet vil ofte være, at den voksne kan trække sig og være guidende og støttende, når der er behov for det. Vi understøtte børnenes egne valg også om, at ville spise sammen med sin allerbedste ven. Vi giver plads for at venskaber kan skabes og styrkes også ved at børnene i børnehaven spiser i morgencafé, her kan de spise, når de har lyst og med hvem de har lyst at spise sammen med. Hvis børnene er i gang med en leg, bliver de ikke afbrudt af at skulle deltage i morgensamling og formiddagsmad. Vi har en hypotese om, at dette kan betyde et større fællesskab og flere venskaber, på tværs af stuerne. Vi finder det vigtigt, at børnene oplever sig set, når de kommer i deres dagtilbud. Vi hilser på alle og invitere dem til at komme ind i fællesskabet, en aktivitet eller en leg. Vi vil sætte fokus på garderoben i 2020, hvordan kan vi skabe bedre betingelser for at alle børn oplever, at tiden i garderoben bliver god.

Marts 2023:

Vi oplevede i forår 2022 et børnemiljø, som for mange børn var u hensigtsmæssigt i børnehaven. Børn der løb rundt, børn som ikke trivedes i vores struktur; var vrede, voldsomme, kede af det, hård kommunikation barn-barn og barn-voksen imellem.

Der var behov for et skift, en ændring i vores pædagogisk praksis i måde at strukturere hverdage på for at skabe en ramme, som de voksne tog ansvar for. Vi vil fortsat sørge for at vores børn i børnehaven kunne skabe relationer på tværs af de 2 børnehavegrupper, men vi skabte også et mindre børnefællesskab på de 2 stuer ved, at vi ville etablere Samlinger om morgenen. Her gik vi i gang med en proces med proces pædagogisk indsats fra procespædagog. Der blev etableret en rammen hvor de voksne skabte et rum med børnegruppen med den voksne som "kaptajn" ved Samlingen; her taler vi om dagen i dag, hvordan er vejret, hvad skal vi lave i dag og med hvilken voksen. Hvert barn ved nu, med hjælp fra billeder på en tavle (piktogrammer), hvad dagen byder på. Meningen er, at barnet, alene eller med hjælp fra en voksen, kan søge tilbage i strukturen med overblikket over dagen, og blive husket på, hvad det var der sker i dag og med hvem.

Ved Samlingen såvel som ved bordene når vi skal spise, er der etableret faste pladser for børn og voksne. Det skaber ro og overblik i en hverdag med mange børn og voksne.

Begge læringsmiljøer giver en følelse af fællesskab, samhørighed, tilhørsforhold, som er tryghedsskabende og giver ro til at lære noget nyt; understøtter social udvikling.

Vi skal være opmærksomme på som voksne, at vi er forbilleder og mæglere, når det handler om at skabe en god social udvikling for børnene; her er en anerkende tilgang til både børn, forældre, kollegaer essentiel for at kunne være forbilleder.

Vi skal som medarbejdere være opmærksomme på at være tæt på børnene, så vi er på forkant og ved, hvad der gik forud for en evt. konflikt mellem børnene.

Vi arbejder fortsat med, at vi voksne placerer os, positioneres os, på aftalte områder/ zoner. Her er det vigtigt at vi fortsat arbejder med at overholde disse aftaler; at vi kender arbejdsopgaven, giver det videre til nye medarbejdere, fx vikarer, sådan at alle kender og forstår opgaven. Vi holder fast i at arbejde med et positioneringsskema, som hænger indenfor døren i børnehavens fællesrum. Åbneren udfærdiger dagens positionering, som alle medarbejdere orienterer sig i ved arbejdsdagens start.

Oktober 2022:

I vuggestuen startede procespædagogisk indsats for at skabe sammenhæng mellem stuerne og skabe en større mulighed for børnene for at skabe relationer på tværs, samt at åbne huset op, sådan at medarbejdere kunne hjælpe hinanden særligt i ydretimerne morgen og eftermiddag.

Vi har oplevet mange lukkede døre til stuerne, hvilket vanskeliggjorde at få fordelt ressourcerne ligeligt i huset og skabte et arbejdsmiljø som ikke var til gavn for medarbejderne og dermed heller ikke børnene.

I den proces blev der udarbejdet et positioneringsskema for de voksne, som kunne åbne mere op mellem stuerne og blande og fordele medarbejdere i aftalte læringsmiljøer som pædagogisk tilbud.

Vi skal fortsat være opmærksomme på, hvad der er behov for i børnegruppen. Enkelte børn i børnegruppen kan have behov for et mindre børne- fællesskab i et rum, hvor vi kan lukke en dør for at skærme for indtryk.

Vi arbejder med i vores temaer at arbejde mere på tværs af stuerne med børn fra alle stuer opdelt i lille, mellem, storegruppe, sådan at vi etablerer et fællesskab og understøtte sociale relationer. Den pædagogiske evaluering skal altid være tilstede, om hvad barnet får ud af det.

(Se afsnit vdr. Evaluering)

Vi skal bruge mere tid på at tilpasse denne praksis og dermed evaluere løbende.

Kommunikation og sprog

I Fredskovhellet børnehus vil vi udvikle læringsmiljøet sådan, at de fremmer de sproglige kompetencer hos alle børn. I dagligdagen er vi opmærksomme på at sætte ord på børnenes handlinger og følelser, vi ser deres invitationer til dialog og griber invitationen, så børnene oplever sig set og forstået. I vores vuggestuer anvender vi babytegn, som et redskab til at de helt små børn kan opleve at blive forstået, selv med et meget lille udviklet ekspressivt sprog. Vi bruger HANEN, som en bevidst sprogstrategi, både i vuggestuen og i børnehaven. HANEN er et redskab, som kan understøtte sproget gennem samspil. I læsegrupper arbejder vi også med dialogisk læsning, et redskab som understøtter sproget gennem dialog. Der er små læsegrupper flere gange om ugen i hver afdeling. Vi har stor opmærksomhed på, hvordan vores læringsmiljøer inviterer til samspil og fællesskaber. Der er let adgang til bøger, papir og farveblyanter. Billeder /fotos, der inviterer til dialog, som understøtter sproget og kommunikationen visuelt. Vi arbejder med at have fokusord og sange, som passer ind i vores temaer. Vi har i 2019 arbejdet med måltiderne. Vi er blevet opmærksomme på via videooptagelser, hvor stor betydning det har, hvordan både de voksne men også hvordan børnene placeres ved bordene Det har betydning for, hvordan dialog og sprogunderstøttelse kan fungere bedst for den gode sproglige udvikling og samspillet.

Krop, sanser og bevægelse

I Fredskovhellet børnehus finder vi det vigtigt at sætte ord på børnenes handlinger, at vi er nærværende og bruger tid på hverdagens rutiner, der ligger meget læring i for eksempel selv at kunne mestre at tage sko af og på selv. Børnenes selvværd styrkes og fører til lyst og vilje til flere nye handlekompetencer. Børnene udvikler tro på de kan og bliver bedre til at tage nye initiativer på egne vegne og andres vegne. Dette styrker deres måder at kunne indgå i fællesskaber og at kunne samarbejde og være i relation med andre. Vi understøtter børnenes motoriske udvikling i mange forskellige aktiviteter og rutiner. I måltiderne øver vi os i at kravle op og ned selv, spise med ske og gaffel. På badeværelset øves i selvhjulpethed både med at tage ble af og på. I garderoben øves både grovmotoriske og finmotoriske færdigheder, når der skal lynes op og ned i jakken. I vores samlinger arbejder vi med, at børn både har brug for at kunne sidde stille og have fokuseret opmærksomhed, men også at vi har brug for at bruge vores krop til sang og musik. Vi er dagligt på legepladsen. Her kan hele kroppen blive udfordret og stimuleret. Der løbes op og ned, hoppes, gynges og rutsjes. Tegn fra børnene på om den læring, vi understøtter, bliver til erfaring hos de enkelte børn, ser vi når børnene tager de erfaringer og omdanner dem til handlinger. Når de begynder at sætte ord på de erfaringer, de har gjort sig og har bearbejdet indtrykkene. Indtryk – udtryk - aftryk.

Natur science I De Tre Huse giver vi børnene mulighed for at gøre sig erfaringer inden for mange forskellige områder og mange forskellige materialer. Vi arbejder ud fra, at personalet skal være nysgerrige sammen med børnene og gå på opdagelse i det som interessere børnene og være med til at udvikle deres nysgerrighed og lyst til at lære nyt. Vi giver børnene mulighed for at få viden om naturen – både planter og dyr, viden om vejret og om årstidernes skiften. Vi arbejder med elementerne, ild, vand, luft og jord. I temaerne i vores årshjul bringer vi også tidlige matematiske begreber ind eks former, mængde, længde..... osv. Vi skal give mulighed for at vække deres nysgerrighed og mulighed for at eksperimentere, ved at materialer er til rådighed og ved at de møder voksne som understøtter der nysgerrighed.

Kultur, æstetik og fælleskab

Vi arbejder med de 6 læreplanstemaer i perioder hen over året på tværs af huset, hvilket giver mulighed for at børnene oplever fællesskaber på tværs af stuerne. Vi giver dem mulighed for at sanse og skabe æstetiske oplevelser og senere bearbejde og udtrykke deres erfaring i form af eks. malerier, tegninger, skulpturer, fortællinger, teater m.m.

Vi understøtter børnenes tilgang til kulturen. Vi holder fast i traditioner hen over året, såsom Fastelavn, påske, jul, halloween. Kultur og æstetik og fællesskaber er svært målbare. En markør for kvalitet kunne være: hvilke og hvor mange muligheder har børnene for at udtrykke sig?

Vi skal som personale være opmærksomme på ikke at komme til at vurdere børnenes kreative udtryk. At det bliver proces-orienteret og ikke produkt-orienteret. Vi må sidde på vores hænder og "fyre" en indre overdommer og sørge for et bredt udbud af sansemæssige oplevelser og udtryksmuligheder for børnene. Vi vil have en større bevidsthed om og brugen af og samarbejde med vores kommunale kulturinstitutioner. Vores kompetence-pædagoger er blevet introduceret til "sommerfuglemodellen" ;

Før: forberedelse

Under: kulturmødet

Efter: bearbejdning/udtryksform.

Denne model kan både forenkle processen og sikre, at børnene kan få det fulde udbytte af oplevelserne.

Natur, udeliv, science

I Fredskovhellet børnehus giver vi børnene mulighed for at gøre sig erfaringer inden for mange forskellige områder og mange forskellige materialer. Vi arbejder ud fra at personalet skal være nysgerrige sammen med børnene og gå på opdagelse i det som interesserer børnene og være med til at udvikle deres nysgerrighed og lyst til at lære nyt. Vi giver børnene mulighed for at få viden om naturen – både planter og dyr, viden om vejret og om årstidernes skiften. Vi arbejder med elementerne, ild, vand, luft og jord. I temaerne i vores årshjul bringer vi også tidlige matematiske begreber ind eks former, mængde, længde..... osv. Vi skal give mulighed for at vække deres nysgerrighed og mulighed for at eksperimentere, ved at materialer er til rådighed og ved at de møder voksne som understøtter der nysgerrighed

DE BLÅ BLADE I LÆREPLANSBLOMSTEN

(Opdateres forår 2023; arbejdet forventes færdigt inden sommer 2023)

Børnefællesskaber

At være en del af et fællesskab er essentielt for alle individer. I Fredskovhellet børnehus har vi stor opmærksomhed på børns deltagelse i fællesskaber. Vi indretter vores legemiljøer, så de indbyder til leg – både leg i små fællesskaber, eks. dukkekrogen, køkkenkrogen. I disse miljøer kan børnene skabe deres egne lege og/eller blive inviteret til legen af en voksen, som er bevidst om sin rolle i legen. Vi giver plads til børns egne lege – stiller materialer til rådighed for børnene, som kan fremme børnenes fantasi, læring og udvikling. Personalet inviterer til deltagelse i legegrupper – ud fra kendskab til det enkelte barns udviklingszone og udviklingsbehov. Det kan være eks. en sprog-gruppe eller relations-gruppe. I vores planlægning af aktiviteter har vi opmærksomhed på, hvordan grupperne bliver dannet. Der kan være flere forskellige faglige grunde til gruppedannelserne, eks. alder, udvikling, sprog o.a.

I spise-rutinerne kigger vi ligeledes på børne-gruppen og børnene er tilknyttet en bestemt spise-gruppe; vi deler børnene op ud fra flere parametre. Vi ser eks. på relationer børnene imellem. Det er vigtigt, at vi støtter op omkring børnenes venskaber. Vi vil gerne have en aldersspredning omkring bordet ud fra det pædagogiske perspektiv, at de "store" kan hjælpe de "små", og de "små" lærer af de "store". Ligeledes kan sproglige kompetencer også være et parameter – sprogstærke på dansk, kan hjælpebørn som er mindre sprogstærke på dansk.

Opdateret marts 2023:

I 2022 arbejdede vi i børnehaven, særligt på en af stuerne, med at etablere en mere struktureret Samling

om morgenen kl.9 med hjælp fra procespædagog. Vi oplevede, at der var behov for at styrke stuens børnefællesskab, og desuden at der var brug for en tydeligere struktur for at styrke det enkelte barns følelse af tilknytning til "deres voksne" og kammerater på stuen.

Der var en hård tone blandt børnene. Vi oplevede, at børnene ikke havde følelsen af at tilhøre noget og derfor var der meget uro i den manglende tryghed.

Vi arbejdede med, at de voksne var meget tydeligt positioneret i aftale med hinanden; hvem er på badeværelset med børnene inden spisning, når der vaskes hænder? Her oplevede vi at der var megen uro fordi børnene selv skulle "tage ansvar" i det læringsrum på badeværelset; der er nødt til at være voksne som guider og hjælper med at vejlede børnene i det rum, hvor der skal ventes på tur i kø ved håndvasken. Her har den voksne en vigtig vejlederrolle; ikke som politimand, men netop vejleder, som kan sætte ord på hvorfor vi ikke skubber til vores kammerater, viser hensyn og respekt for, at den yngre kammerat lige skal bruge lidt mere tid på toilettet og ikke skal forstyrres.

De voksne er også her ansvarlige for dette læringsrum.

Hvem er på stuen, når børnene er færdige på toilettet og hvor skal det enkelte barn sidde?

Her har vi indført fast plads i rundkredsen, hvor der kan læses en bog, indtil alle er samlet og klar til Samling.

I Samlingen er der en fast struktur, hvortil vi bruger magnet-tavler med tydelige billeder af dagen; hvilke aktiviteter er der i dag, vejret osv. ; hvad hedder dagen i dag, mangler vi nogen og hvem skal hvad dag? Det bidrager til tryghed, og barnet skal ikke bruge unødigt energi på at ubevidst tænke over, "hvad der mon skal ske, når vi har spist?"

Vi arbejder med at få lavet overblik for det enkelte barn med magnetavler, sådan at det for alle børn er tydeligt, hvad de skal i dag med hvilke voksne.

Vi evaluerer løbende, hvilke greb vi kan bruge for at det fungerer bedst for det enkelte barn; nogle børn har i en periode brug for deres egen tavle med netop lige deres dag i dag; en nøglering med billeder eller andet.

I januar –februar 2023 blev Samlingen ens på begge børnehavegrupper.

Det vigtige forældresamarbejde, som også har været stærkt udfordret af Covid, skulle tilbage i en ny form.

Vores forældre afleverer og afhenter deres børn i vores fællesrum. (jvf Aflevering/ afhentningspolitik for Område St. Dyrehave) Om fredagene må forældrene afhente børnene på stuer. De øvrige dage forsøger vi at have stuerne som læringsmiljøer hvor personalet er positioneret i aktiviteter med børnene, sådan at eftermiddagens aktiviteter ikke afbrydes af forældre, der ønsker, og helt forståeligt, at få en sank om dagen, der er gået med den medarbejder, der er på stuen. Derfor er det en medarbejder, der denne dag er positioneret i fællesrummet, som kan tilgås af forældrene.

Vi er opmærksomme på, at det ikke tilfredsstillende forældrenes ønske om tæt kontakt med medarbejderne på barnets stue, og at det vanskeliggøre kommunikation mellem forældre og medarbejdere. Derfor evalueres denne ordning løbende også med dagtilbuddets Dagtilbudsråd, og i foråret 2023 med en enkel

Forældreundersøgelse om, hvordan det opleves, og om der kan justeres på ordningen.

Vi evaluerer forår 2023.

Fælles funderet fagligt fokus

Generelt har fokus i 2022 og 2023 været: **Social udvikling, Børnefællesskaber og Forældresamarbejde.**

Efter Covid-19 var der behov for at få dette fokus med udgangspunkt i det ovenstående beskrevne, lederskifte samt den erkendelse, at Covid havde lukket de enkelte stuer om sig selv ifbm isolationskrav i små grupper hele dagen.

Desuden ligger Fredskovhallet børnehus' børnehave og vuggestue i 2 bygninger, og der var behov for at der kom fokus på at samle Fredskovhallet børnehus i en version 2.0, hvor vi igen kunne mødes som medarbejdere både fysisk og fagligt fra vuggestue og børnehave om vores fælles værdier.

På Personalemøde i august 2022 og på Pædagogisk arbejdsdag sept. 2022 fik vi i fællesskab valgt nogle værdier ud, som for vores børnehus er de vigtigste.

I 2023 arbejder vi videre med proces-pædagogisk konsulent om at tydeliggøre dette, som munder ud i en

beskrivelse som vi skal bruge til yderligere at evaluere og formgive Fredskovhellet børnehus' styrkede læreplan.

Pædagogiske læringsmiljøer

Vi har i De tre huse arbejdet i 2019 med udvikling af læringsmiljøet omkring måltiderne. Vi har arbejdet med video, som et redskab til at få øje på udviklingspunkterne og derefter udarbejdet en prøvehandling. Efterfølgende har vi optaget endnu en video for at få øje på om prøve-handlinger har givet de effekter, som vi havde en hypotese om, og om der måske var side-effekter, som vi ikke havde forventet. Det store og grundige arbejde har resulteret i, at personalet har udarbejdet målsætninger for måltiderne. Målsætninger for, hvad vi gerne vil have, at børnene skal lære før/under og efter måltiderne. Hvad skal personalet gøre for, at målsætninger skal kunne indfries, og hvad kalder det på i læringsmiljøet; eks. hvad skal være tilstede for at opnå de mål, vi har sat os.

Marts 2023:

Vi arbejder med at gen-etablere vores fysiske læringsmiljøer efter Covid-tid, hvor meget legetøj var pakket ned.

I børnehaven blev vi efter Pædagogisk tilsyn febr. 2023 opmærksom på, at vi stadig havde arbejde at gøre med at tydeliggøre for børnene, hvor der er mulighed for at lege med hvad. Vi skal fortsat være opmærksomme på vores ansvar for, at de fysiske læringsmiljøer er tilstede, sådan at børnene inspireres til leg. Dette bl.a ved at det enkelte læringsmiljø er gjort klar til leg; figurer er sat klar på bordet i stedet for at ligge i en kasse på bordet. At det er tiltalende for barnet at gå på opdagelse i med en ven, eller møde en der kunne blive en ven ved figurene.

Generelt er der arbejdet med i vinter 2022 / forår 2023 med de fysiske læringsmiljøer i børnehaven.

Der er etableret skillerum i det store fællesrum, sådan at der er små læringsmiljøer i det store rum. Samtidig er der etableret legestationer, som skal være tydeligt signalerende til børnene om, hvad man kan her.

På stuerne skal vi fortsat arbejde med at skabe gode, udviklende fysiske pædagogiske læringsrum.

Forældresamarbejde

I Fredskovhellet børnehus lægger vi vægt på et åbent, respektfuldt og tillidsfuldt forældresamarbejde. Vi ser forældrene, som de vigtigste samarbejdspartnere i arbejdet omkring at skabe de bedste betingelser for at deres barn trives, lærer og udvikler sig.

*Vi inviterer forældre på besøg inden deres barn starter i dagtilbuddet. De får en rundvisning og en kort indføring i, hvordan vi arbejder, og hvordan hverdagen ser ud.

*Ved opstarten i dagtilbuddet inviteres forældrene til et intromøde. På dette møde får de en dybere information om de pædagogiske overvejelser, der ligger til grund for den dagligdag, de vil møde. Mødet er også en forventningsafstemning; hvad kan man, som forældre kan forvente at få, og hvad vi som dagtilbud forventer af forældrene. Samarbejdet sker bl.a i den daglige dialog ved aflevering og afhentning, daglig information til forældrene på Aula, og i de samtaler, som vi inviterer til eller som forældrene har et ønske om.

*Vi afholder årlige samtaler, hvor vi ud fra en udviklingsbeskrivelse drøfter barnets udvikling, trivsel og læring. På disse samtaler får vi sammen med forældrene et tydeligt billede af, hvor barnets styrker ligger, og hvor der eventuelt skal sættes ind med et særligt fokus eks. sproget eller sætte ind på relationsarbejdet, hvad kan forældrene arbejde med derhjemme og hvad kan vi gøre mere af i dagtilbuddet.

*En dag om året arrangerer vi Bedsteforældredag, hvor bedsteforældre eller andre familiemedlemmer inviteres til at komme med en sommer blomst, og sammen med deres barnebarn, niece, nevø, planter en blomst i en krukke eller i vores bed. En hyggelig dag, hvor vi får talt om relationer til hinanden og talt om at passe på blomster, og hvad der skal til for at blomsterne kan trives.

*Hvert år omkring d. 30.4 om eftermiddagen holder vi afsked for de kommende skolebørn.

*En eftermiddag/aften om året som ofte er en afslutning på et tema som børnene har arbejdet med i løbet

af foråret/ sommeren afholder vi Sommerfest. Vi inviterer forældre til at få viden og indsigt i noget af det som temaet har indeholdt. Aftenen slutter af med, at vi spiser mad sammen, - helst i det grønne, hvis vejret tillader det.

*I oktober afholdes det årlige forældremøde. På det møde kan indholdet variere. Det kan være forældretilfredshedsundersøgelsen, vi arbejder med, et oplæg fra medarbejderne eller eksterne samarbejdspartnere. På det møde er der ligeledes valg til dagtilbudsrådet. Et råd med 5-7 forældre-repræsentanter, som mødes 4-6 gange om året.

Marts 2023:

Der har siden 2021 været fokus i vores praksis på tidligere forældreinddragelse, når der er behov for at se på et barns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Vi ønsker tidligere at kunne identificere udfordringer, som vi i vores praksis kan understøtte, hvis vi fx får vejledning og sparring af vores eksterne samarbejdspartnere fra fx Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, procespædagoger ell.lign. Forældrene er den vigtigste samarbejdspartner og kender barnet bedst, så derfor er samarbejdet så vigtigt for at få vendt en udvikling som er på vej i en forkert retning, ved at vi hjælper hinanden med at blive klogere og skaber et netværk om barnet. Ved en samtale kan vi blive klogere på, hvad der kan gøres; vi kan skabe kontakt til psykolog, talepædagog, ergoterapeut, som på et konsultativt møde kan vurdere om der er behov for en indsats i en periode. På den måde er tidlig indsats fortsat en del af vores praksis, så vi hjælper barnet så tidligt som muligt – men altid i samarbejde med forældrene. Her er en tillidsfuldt relation mellem institution og forældre så vigtigt.

Vi kunne tænke os at skabe et større forældresamarbejde omkring hverdagen; fx deltagelse af forældre til at hjælpe til Sommerfester o.lign.

Ligeledes vil vi arbejde med mere forældre-inddragelse i evalueringsfaserne, fx på Dagtilbudsmøder.

*Vi holder en julefest i både vuggestue og børnehave. Vi hygger med klip, æbleskiver, saft, te og kaffe og slutter af med dans om juletræet. I Fredskovhellet går de store børnehavebørn Luciaoptog igennem børnehaven og vuggestuen.

I efteråret 2020 startede et projekt op i samarbejde med Legeteket og PPR. 4 eftermiddage i børnehaven, kommer sprogkonsulenten, logopæden og 2 medarbejdere fra Legeteket samt 2 medarbejdere fra børnehaven og stiller sig til rådighed med spil og bøger, for børn og forældre. Hele eftermiddagen kan børn og forældre deltage i aktiviteterne.

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner er ikke en fast gruppe. Et barn kan være i en udsat position i en kortere eller længere periode eks. ved en skilsmisse e.lign. Vi skal som personale altid møde børnene positivt og have øje for om det enkelte er i trivsel og udvikler sig.

I Fredskovhellet børnehus er vi beriget med en mangfoldig børnegruppe – vi har børn af anden etnicitet, vi har børn, som vokser op i en kernefamilie, vi har børn som er delebørn, vi har børn som mestre det danske sprog og andre som er nye på dansk. Det betyder, at det pædagogiske personale skal kunne tilrettelægge og planlægge en struktur, som kan tilgodese alle de børn som kommer/er i en udsat position. Vi strukturerer os i hverdagen, således at vi kan skabe små læringsmiljøer, med en lille gruppe børn, eks sproggrupper – her arbejdes der udviklingen af de sproglige/kommunikative strategier. Vi giver børnene mulighed for at kunne deltage i forskellige fællesskaber i små legegrupper, små aktivitetsgrupper og deltage i store fællesskaber i det omfang barnet kan det. Måske kan det, hvis det kan sidde hos en voksen eller sidde ved siden af, måske at holde en lille ting i hånden kan være det der skal til for, at barnet kan opleve sig som en del af fællesskabet. Når vi på mødefora reflektere over trivsel og udvikling hos det enkelte barn, ser vi ikke barnet som problemet, men problemet er problemet. Det er ikke iboende barnet, men en faktor udenfor barnet, som vi som professionelle skal håndtere.

Sammenhænge:

Opdateret marts 2023:

***Overgang fra hjem til vuggestue**

Når et barn skal starte i vuggestuen, er det muligt at komme på besøg og møde de voksne i og se vores vuggestue. Her vil det også være muligt at få svar på spørgsmål og aftale indkøringen, som skal give de bedste forudsætninger for barnet i at kunne få den bedste oplevelse med at starte i vuggestue.

Vi bestræber os på at tilbyde forældre en samtale efter ca. 3 måneder efter opstart for at få snakket om, hvordan det går nu, og hvordan forældrene har oplevet opstarten.

Overgang fra vuggestue/dagpleje til børnehave

Forinden børn starter i børnehaven, hvad enten de kommer fra vores "egen" vuggestue eller en anden vuggestue holder medarbejdere og forældrene fra gammel institution overleveringsmøde. Her kan vi blive klædt på til at møde barnet i børnehaven ved at høre en beskrivelse af barnet. Samtidig vil barnets forældre få et indblik i den nye hverdag i børnehaven; strukturen, hvad skal barnet medbringe, aftale om indkøring osv. Der er mulighed for at stille alle spørgsmål, som forældre har behov for at føle sig trygge, sådan at barnet får den bedste start i børnehaven.

Vuggestuen i Fredskovhellet går, i tiden inden barnet starter i børnehaven, på besøg i vuggestuen med en af deres kendte voksne og en gruppe af deres kammerater fra vuggestuen. Her vil der være mulighed for at se børnehaven; mærke livet her både på legepladsen og på stuerne indenfor, lege med legetøjet og måske spise madpakke herovre. De voksne og børnene fra børnehaven bliver på den måde mere velkendte for vuggestuebarnet, når det skal begynde en hverdag i børnehaven.

Overgang fra børnehave til skole

Fra maj måned starter klub 5 op 1-2 gange ugeligt. Klub 5 er her, hvor alle de børn, der er fem eller bliver fem år i løbet af året mødes sammen med to pædagoger. Tanken med klub 5 er at etablere et pædagogisk læringsmiljø, der i samarbejde med skolen understøtter, at, det som børnene oplever, ved skolestart er en videreudvikling, af det børnene allerede kender fra børnehaven, så børnene oplever en mere glidende overgang. Læringsmiljøet har fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer. Give børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed over for bl.a bogstaver og tal. Vi arbejder med at give børnene gode oplevelser og erfaringer med deltagelse i lege, samvær og aktiviteter. Det er med til at give børnene tiltro til sig selv i nye fællesskaber. Efter efterårsferien, går klub 5 børnene, sammen med to pædagoger i Hfo, en gang om ugen. Vi går i Hfo på den distriktsskole, vi hører til, Grønnevangskolen.

I Hfo'en får børnene mulighed for at lære lokalerne at kende, lære de regler der er, lære nogle af de voksne der arbejder i Hfo'en at kende og så møder de børn fra de andre børnehaver, der hører til distriktet. Børn, som mange senere, kommer til at gå i skole med.

Det er ikke alle vores klub 5 børn, som hører til den distriktsskole og de skal gå på en anden skole, men det skal mange af børnene fra de andre børnehaver også. Så de børn, der eventuelt skal gå på en anden skole, får også mulighed for at møde hinanden og danne nogle relationer på tværs i Hfo'en. I Hfo'en bruger børnene de første gange på at lære stedet og de voksne at kende. Derefter er der nogle planlagte gange, hvor børnehaverne er delt op i grupper. De skal derefter fordelt over tre gange, mødes i forskellige værksteder. Natur, Kreativt og Bevægelse. Her får børnene mulighed for at lære en Hfo voksen og børn fra en anden børnehave at kende, for hvert værksted de er i. Vi taler om, hvor de forskellige børn skal gå i skole, så børnene kan se, hvem de skal gå i skole sammen med. På den måde bliver overgangen mellem børnehaven og skole, nemmere og mere tryk for børnene. Børnene har fået nogle positive erfaringer med at deltage i fællesskaber på tværs af institutioner og hermed kan børnene få positive forventninger til de

sociale fællesskaber, der er i skolen, når de starter. Børn, der har tiltro til, at de kan komme med i en leg eller et samvær, tager nemmere initiativ til dette, også i nye kontekster. I klub 5, bruger vi tid på, at tale med børnene om skolen. Nogen børn ved ikke rigtig, hvad skole er og derved kan der opstå bekymringer, nogen er fx bange for, at de ikke kan finde toiletterne, at blive drillet, eller at de ikke har nogen at lege med, og nogen er bange for at begynde i skole, fordi de hverken kan læse, skrive eller kan engelsk. Store bekymringer, som vi tager alvorligt og taler med børnene om, vi sørger for, at børnene får set, hvor der er toiletter både i Hfo'en og skolen, vi sørger for, at børnene kommer op og ser selve skolen, både ude og inde i et klasselokale, så det er genkendeligt, når de starter. Vi taler med børnene om deres forventninger til skolen og skolens forventninger til dem. Mange børn bliver meget lettede, når de indser, at man hverken skal kunne, læse, skrive eller tale engelsk. I forhold til relationer i skolen, er det overgangsarbejde, der er mellem børnehave og skole, samt de andre børnehaver, som vi møder i Hfo'en, med til at børnene, får kendskab til andre børn og derved har et grundlag for at etablere relationer ved start i Hfo'en 1. maj. Ydermere arbejder børnehaven og skolen med et fælles tredje, Mutter Grib. Mutter Grib er et tiltag, der er lavet af tidligere institutionsledere. Det er kort fortalt et teaterstykke, som børnene hører, spiller og tegner/maler. Alle børnehaver og skolen er nede og spille det samme stykke, og derfor vil børnene opleve at, når de starter i skole, så er der allerede nogle genkendelige dimissioner fra børnehaven til skolen og noget alle kan være fælles om, det understøtter alle børnenes deltagelsesmuligheder og trivsel, når de starter i skole. Det er med til at understøtte det fællesmål mellem børnehave og skole, at skabe kontinuitet og sammenhæng i børnenes liv.

Børnesyn

I Fredskovhellet børnehus lægger vi vægt på at se børn, som de forskellige individer, de er. Alle børn skal ses og opleve sig betydningsfulde for fællesskabet, alle børn skal behandles forskelligt, vi arbejder ud fra en differenceret pædagogik, hvor vi kigger på det enkelte barns nærmeste udviklings-zone. Personalet følger børnenes spor, er nysgerrige og nærværende. Vi giver plads til børnenes initiativer og fantasi. Rum og plads til børns leg. Vi giver mulighed for, at børnene kan få medbestemmelse og valgmuligheder i forhold til dagens aktiviteter. Valgmuligheder som kan styrke venskaber på tværs af stuerne; eks. kan man spise på sin bedste vens stue. Vi har altid en skærpet opmærksomhed på det enkelte barns trivsel og udvikling - alle børn kan komme ind i perioder, hvor der er brug for noget særligt og det har vi øje for.

Dannelse og børneperspektivet

I Fredskovhellet børnehus har børnene mulighed for at være medskabende for egen læring, ved at få mulighed for at undre sig og være nysgerrig på deres omgivelser. Det kræver, at personalet understøtter børnenes nysgerrighed og inspirere og motivere og skaber rum for, at børnene kan være aktivt deltagende. Børnene skal opleve, at de har indflydelse og at de kan gøre en forskel i en udviklingsproces. De skal mødes af voksne, som er engageret og som støtter dem i deres udvikling, på det udviklingstrin, hvor de befinder sig. Børnene skal opleve, at de har mulighed for at koble sig på de aktiviteter som giver mening og som har deres interesse.

Leg

Marts 2023 Under udarbejdelse:

Vi har genoptaget arbejdet med at gennemarbejde emnet på personalemøder i marts og maj 2023.

Børn mangler fælles erfaringsdannelse i dag, hvilket kan gøre legen vanskelig. Her har pædagogen en vigtig opgave som en guidende og vejledende medspiller.

Under udarbejdelse:

Vi skulle på vores p-lørdag i marts 2020 have arbejdet omkring "leg". Men den blev desværre aflyst på pga. Corona.

Læring

Marts 2023: Under udarbejdelse:

Vi har genoptaget arbejdet med at gennemarbejde emnet på personalemøder i marts og maj 2023.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi samarbejder med flere interessenter i nærmiljøet. Vi anvender os af de tilbud og muligheder der er, eks biblioteket, Frederiksborg Slot, som vi besøger. Vi besøger ØST FESTIVALLEN, en begivenhed som alle både voksne og børn har stor glæde af. Børnene får mulighed for at deltage i aktiviteterne på pladsen. Et blik ind i cirkus og gøglerverdenen. Supermarkedet, som ligger ved siden af Fredskovhellet, bliver også brugt, her kan børnene få viden om eks kategorier såsom grøntsager og frugt. Vi tager imod invitationer fra fag skoler, som laver teaterforestillinger og fra biografen som viser børneforestillinger.

Vi tager også imod studerende fra KP og SOPU. Vi inddrages i de studerendes projekter, og i opgaver, hvor de har brug for at få afprøvet teorier og praksis.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø / pædagogiske læringsmiljøer

Vi har i 2019 og i det omfang det har været muligt i 2020, pga. corona, arbejdet med indretning af det fysiske læringsrum. I børnehaven har vi arbejdet ud fra legezoner – tydelighed omkring hvad læringsrummet indbød til af leg. Vi ønskede mere ro omkring frokosten og flyttede en gruppe af børn ud i fællesrummet, så der på stuerne kun var en lille gruppe af børn, som spiste der. Vi ønskede, at de store børn kunne være rollemodeller for de mindre børn og være hjælpere for de mindre børn under frokosten, så vi delte børnene i grupper ud fra alder, venskaber.

I vuggestue-grupperne har vi ligeledes arbejde med læringsrum. Zoner på stuen som inviterer til stille leg og andre zoner som tydeligt viser, hvad man kan lege. Eks dukkekrogen, køkken, togbane.

Det er vigtig for os at skabe et læringsmiljø, som afspejler de aktiviteter, som der arbejdes med, børnene evt. produkter, vil hænges op i husene, billeder som er blevet taget under processen vil også hænges op, så børn og voksne kan fastholde deres fælles erfaringer.

I både vuggestue og børnehave er det vigtigt for os, at rummene indbyder til leg. Det skal være nemt for børnene at blive inspireret til at lege; vi har billeder på vores legekasser, så børnene let kan se hvad der er i kassen og nemt når tingene skal tilbage i kassen efter endt leg.

Det er vigtig for os i Fredskovhellet børnehus, at der er et godt psykisk miljø. Det skal være et sted, hvor børn oplever sig set og hørt og forstået. Personalet har gennem ICDP, fået intro i at skabe den gode relation. Alle børn skal møde voksne, som hilser dem velkommen om morgen. Der er børn, som har særlig brug for at de voksne arbejder på at få skabt en god relation og gennem ICDP, ved vi at ansvaret for kvaliteten af relationen, ligger hos de voksne.

Marts 2023: Efter procespædagogisk indsats:

Samtidig er det de voksne som er ansvarlige for at læringsrummene er klar til leg; fx om morgenen i fællesrummene / stuerne. Det skal være indbydende at komme i vuggestue / børnehave. Det skal inspirere til leg og læring. Derfor er den voksne ansvarlig for, at stolene er taget ned fra bordet og at det er tydeligt for barnet, hvilket læringsmiljø det er kommet til; hvad kan jeg her? Kassen med prinsesse-figurer på bordet er gjort klar til leg, et bord tydeliggøre at her kan jeg tegne, i lege-køkkenet er der gjort klar med legemad, gryder. Alt dette som indbyder til leg og giver overblik og tryghed for barnet.

Vi har arbejdet med at tydeliggøre for det enkelte barn, hvad det skal i dag med et billede af alle børn og voksne samt aktiviteterne.

Vi har opsat tavler til hver børnehave- og vuggestue-gruppe, som hjælper børnene med at se det visuelt. Meningen er, at det skal give børn en ro til at vide, hvad der skal ske og med hvem.

Evaluering

Marts -april 2023:

I Fredskovhellet børnehus evaluerer vi løbende temaer, indsatser, samarbejde, strukture m.m.

Til det anvender vi Tegn på læring.

Som et nyt redskab skal vi i gang med, med hjælp fra procespædagog, at arbejde med en ny Evalueringsmodel, som arbejder med processer Før – Under – Efter.

Oplæg og arbejdet starter til Personalemøde april 2023.

Børn og forældre skal gerne bidrage ind i evalueringen på den måde, som der er mulig.

